

SAARDE VALLA ÜLDPLANEERINGU ÜLEVAADE

SISSEJUHATUS

Üldplaneeringute ja detailplaneeringute kaudu toimub ruumiline planeerimine, mis hõlmab keskkonnahoidlike, kultuuriliste, majanduslike ja sotsiaalsete huvide tasakaalustamist, on kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse ja planeerimisseaduse järgi kohaliku elu küsimus ja kohaliku omavalitsuse ainupädevuses.

Hea elu- ja majanduskeskkonna loomise ja kestmise üks oluline eeldus kohalikus omavalitsuses on kvaliteetse ja toimiva üldplaneeringu olemasolu ning eesmärgipärane koostöö planeeringuga kavandatu elluviimiseks. Üldplaneeringul on suur roll maakasutus- ja ehitustingimuste kindlaksmääramisel, sest see on vastavat investeeringut ja ehitust ettevalmistava detailplaneeringu aluseks ning käsitleb valla arengut tervikuna. Planeerimisseadus rõhutab kohaliku omavalitsuse üldplaneeringu ülevaatamise vajadust, kuna üldplaneering on koos arengukavaga kohaliku omavalitsuse igapäevaste juhtimisotsuste langetamise üks olulisemaid alusdokumente.

Üldplaneeringu ülevaatamise põhirõhk peab olema strateegiliste eesmärkide täitmisel. Seega sellel, kuidas kohalike omavalitsuste, maavalitsuste ja valitsusasutuste koostöös kujundada senisest tasakaalustatum, igas Eesti paigas inimeste põhivajaduste rahuldamist tagav ruumiline areng. Üldplaneeringu ülevaatamise põhiline eesmärk on hinnata kohaliku omavalitsuse üldplaneeringu ajakohasust, määrata kindlaks olulisemad probleemid selle elluviimisel, sh detailplaneeringute koostamisel, ning seada sihid edasiseks. Sama oluline on üldplaneeringute ülevaatamisel tehtava olukorra analüüsi kaudu parandada planeerimise kvaliteeti ja tõsta kohaliku omavalitsuse planeerimisalast võimekust.

Saarde valla üldplaneeringu koostamisel on lähtutud põhimõttest, et Saarde valla maakasutus- ja ehitustegevus toimiks elamisväärset keskkonda pakkuvalt ning oleks orienteeritud pikaajaliselt kestvatele lahendustele. Planeerimis- ja ehitusalastes küsimustes tuleb esikohale seada avalikud huvid.

Saarde valla üldplaneeringu koostamine algatati Saarde Vallavolikogu 12.04.2006 otsusega nr 31 ja kehtestati Saarde Vallavolikogu 30.01.2008 a. otsusega nr 2. Koos üldplaneeringu koostamisega viidi läbi keskkonnamõju strateegiline hindamine. Üldplaneeringu koostamist korraldas Saarde Vallavalitsus ja toimetas Entec AS.

PLANEERIMISALASE OLUKORRA KIRJELDUS

Saarde valla üldplaneering kehtestati Saarde Vallavolikogu 30.01.2008 a. otsusega nr 2. Üldplaneering on koostatud Saarde valla territooriumi ligikaudu 707 km² suuruse ala kohta. Eraldi on käsitletud tiheasustusaladena Tihemetsa alevikku ja Kilingi-Nõmme linna, hajaasustusest Kilingi-Nõmme linnaümbruse alasid. Üldplaneeringuga on määratud valla ruumilise arengu põhimõtted, maa-alade üldised kasutamise- ja ehitustingimused.

Üldplaneering on aluseks Saarde valla strateegiliste arengueesmärkide ellu rakendamisel – planeerimis- ja ehitusalaste otsuste langetamisel, investeringute suunamisel ning keskkonnaväärtuste säilitamisel ja edasiarendamisel.

Saarde valla ruumilised arengusuunad väljendavad valla ruumilise arengu üldiseid põhimõtteid, perspektiive ja tulevikunägemust, mille alusel on määratletud maakasutus- ja ehitustingimused. Eesmärk on säilitada olemasolev väärtuslik elukeskkond tasakaalus looduskeskkonnaga. Saarde valla tugevuseks on terve ja puhas elukeskkond.

Üldplaneering koostati majanduskasvu kõrgperioodil ja sellega seoses on täheldatav „üle planeerimine“ elamumaade osas. Negatiivset mõju see ei avalda, need maa-alad on aktiivses kasutuses olemasoleval sihtotstarbel. Üldplaneeringu kehtestamine ei muutnud koheselt maa-alade olemasolevat maakasutuse sihtotstarvet ja funktsiooni, mis tähendab, et maaomanik võib oma maaüksust kasutada olemasoleval sihtotstarbel ja funktsioonil seni, kuni ta seda soovib. Üldplaneeringuga ei muudetud omavalitsuse poolt enne üldplaneeringu kehtestamist kehtestatud detailplaneeringuid.

Planeeringukohast arengut pidurdab suur väljaränne, rahvastiku vananemine ja riiklik maksupoliitika, mis ei soosi majanduse arengut ääremaadel (sama maksukoormuse, aga suuremate tootmiskuludega peab ettevõtja ellu jääma). Muudatused hariduspoliitikas on ohuks maaelu püsijäämisel (kaob kool, kasvavad kulud haridusele, liigub tööeline elanik perega sinna, kus on valikuvõimalused suuremad, suureneb väljaränne, protsess on progresseeruv, lõpuks pole enam planeeringu elluviijat). Üldplaneeringut muutvaid detailplaneeringuid Saarde valla 30.01.2008 kehtestatud üldplaneeringus ei ole.

Üldplaneeringut täiendavad Pärnu maakonna teemaplaneeringud „Maakonna sotsiaalne infrastruktuur 2008-2015“ (kehtestatud 09.10.2008) ja „Pärnu maakonna tuuleenergeetika teemaplaneering“ (kehtestatud 21.11.2013).

Kehtestatud detailplaneeringud seisuga 31.12.2013 Saarde vallas.

Asula	Planeeringu nimetus	Kehtestatud	Sihtotstarve
Kanaküla	Kanaküla veskipaisu taastamise ja minihüdroelektrijaama ehitamise DP	16.09.2004 nr 80	Tootmismaa
Saarde	Hermani DP	27.01.2005 nr 100	Elamumaa
Kilingi-Nõmme	Järve tn 12 DP	02.08.2006 nr 54	Elamumaa
Kilingi-Nõmme	Pärnu tn 4 DP	02.08.2007 nr55	Elamumaa
Kilingi-Nõmme	Sambla tn 18/20 DP	16.05.2007 nr 116	Ühiskondlike hoonete maa
Kilingi-Nõmme	Kitsas tn 2 ja selle lähiümbruse DP	05.12.2007 nr 56	Elamumaa
Kilingi-Nõmme	Pärnu tn 37 DP	07.07.2008 nr 186	Ärimaa
Kilingi-Nõmme	Laurissoni I kinnistu DP	07.07.2008 nr 188	Tootmismaa, elamumaa, ärimaa
Reinu	Järve külastusala DP	13.05.2009 nr 8	Nigula ja Sookuninga LKA
Kilingi-Nõmme	Kilingi-Nõmme veetöötusjaama detailplaneering	05.09.2011 nr 198	Tootmismaa, üldkasutatav maa
Kärsu	Tartu-Viljandi-Kilingi-Nõmme 330/110 kV õhuliini DP	30.12.2011 nr 323	Liinikoridori täpsustamine
Tuuliku	Uue-Paru DP	07.08.2012 nr 206	Elamu-, äri-, liiklus- ja maatulundusmaa

ETTEPANEKUD PLANEERIMISALASE VÕIMEKUSE PARANDAMISEKS NING RUUMILISE ARENGU EDENDAMISEKS

Planeeringu edukus sõltub planeeringu elluviimisega kaasnevate võimalike mõjude analüüsi kvaliteedist, olemasolevatel registritel põhinevate ja uuringute käigus kogutavate andmete kasutamise oskusest. Saadud andmete analüüsi tulemit on omakorda võimalik kasutada Saarde valla arenguprotsesside analüüsimisel ja hindamisel ning arvestada detailplaneeringute ja ehitusprojektide koostamisel, keskkonnakaitseliste tegevuste kavandamisel ja korraldamisel. Planeerimise edukus on paljuski seotud suutlikkusega integreerida kahte poolt: sotsiaalmajandusliku arengu strateegiat (arengukava) ja territoriaalset planeeringut (üldplaneering ja detailplaneeringud).

Planeerimisprotsessi tuleks intensiivsemalt kaasata planeeringust puudutatud isikuid. Siiani on avalik huvi planeerimisprotsessi vastu avalikel väljapanekutel tagasihoidlik. Planeerimisalane tegevus peaks toimuma partnerluse põhimõttel, mis tähendab koostööd kohalikust arengust huvitatud isikute ja huvirühmade vahel, kõigi nende koostööd, kelle huvisid puudutatakse ja kes on võtnud endale kohustuse edendada kohalikku arengut. Partnerlus peab sisaldama kokkulepet eesmärkides ja tasakaalu tegevustes.

KOKKUVÕTE ÜLDPLANEERINGU ÜLEVAATAMISE TULEMUSTEST

Üldplaneeringu ülevaatamise põhiline eesmärk on hinnata Saarde valla üldplaneeringu ajakohasust ning määratleda olulisemad probleemid üldplaneeringu elluviimisel. Üldplaneeringut muutvad detailplaneeringud seisuga 31.12.2013 puudusid. Pärnu maakonna tuuleenergeetika teemaplaneeringuga määratleti potentsiaalsed alad tuuleenergia tootmiseks. Detailplaneeringute koostamisel on järgitud üldplaneeringu põhimõtteid ning planeeringute elluviimisel puuduvad negatiivsed mõjud ja üldplaneering lähtub pikaajalistest positiivsetest elukeskkonna parendamise eesmärkidest ning säästva arengu põhimõtetest. Saarde valla arengukava ei ole vastuolus üldplaneeringuga ning soosib üldplaneeringus seatud suundade elluviimist. Saarde Vallavalitsus teeb ettepaneku lugeda üldplaneering ülevaadatuks ja jätta kehtima Saarde Vallavolikogu 30.01.2008 a. otsusega nr 2 kehtestatud Saarde valla üldplaneering.